Et musikalsk smykke!

Den ekstremt kostbare sølvkabelen til den danske tannlegen Søren Bertram, er det vakreste vi har sett. Et smykke! Men høy trynefaktor er heldigvis ikke det eneste positive. Lyden er er minst like ren og pen!

TEKST OG FOTO: KNUT VADSETH

erden har gått av hengslene!
De få virkelig rike blir stadig
rikere og de mange fattige blir
stadig fattigere. Det er pinadø
ikke vanskelig å forstå at mange får
spyfornemmelser av at noen meter ledning til musikkanlegget – som i tilfellet
Bertram – skal koste en halv million
kroner i bare 2 kanaler. For et multikanalanlegg må man ut med millionen!

Selv her hjemme er det stadig flere som utmerket godt kan kjøpe et musikkanlegg i millionklassen uten å reflektere nærmere over prisen- om det oppleves som en god handel. Og i min verden er et dyrt musikkanlegg en uendelig mye bedre idé enn en egen jet, en Hummer eller en annen 4-hjulstrekker som stjeler lufta og vinner alle trafikkulykkene.

Men grunnen til at Fidelity i det hele tatt omtaler kabler og annet utstyr i denne prisklassen, er knapt nok for de få som vil kjøpe denne kabelen. Det mest interessante er å finne ut hvor mye bedre-om noe- den er mer normalpriset utstyr. Og om de har noe å lære oss andre; bortsett fra at det er bedre å være ung, vakker og rik enn gammel, stygg og fattig...

VINN. VINN

For hvis disse rådyre kablene låter bedre enn andre kabler og dermed gir enda større musikalske opplevelser fra ditt eksisterende lydanlegg, så betyr det faktisk at de sedvanlige kablene er en større musikalsk rottefelle enn vi har ant. De simpelthen kaldkvæler favorittmusikken din! Og hvis mange nok av oss avslører dette, skapes et behov som raskt vil fylles av ivrige produsenter som kan tjene mer penger på å få til en rasjonell produksjon med mindre fortjeneste pr. enhet. Dette heller enn å håndlage få eksemplarer med skyhøye produksjon- og markedsføringsutgifter. Den musikalske himmelriket som vi nå har hørt en flik av via Nordost Odin,

Jorma og nå altså Bertram, vil kunne oppnåes til odel og eie av mange flere...

HVIS nå disse rådyre kablene virkelig er bedre, så skylder vi både konstruktørene og rikingene som kjøper disse greiene, en stor takk. For da varer det kanskje ikke lenge før vi andre kan få den samme musikalske opplevelsen

«HVIS nå disse rådyre kablene virkelig er bedre, så skylder vi rikingene en stor takk.» med mer normale budsjetter. Slik det har skjedd med høyttalere, forsterkere og ikke minst CD-spillere som nå på tampen av sin tid her på jorden(?) begynner å låte VIRKELIG bra...

EN NY DIMENSJON

Det første hakesleppet kom i et arrangement hos Oslo Hi-Fi Center hvor man på et Burmesteranlegg skiftet mellom de velkjente Valhalla kabler til den nye rådyre Odin modellen fra samme firma. Disse var entydig bedre, ikke 3-4 ganger så bra som prisen kunne indikere, men betydelig mer fyldig og avslappet uten å miste dramatikken. En hjerteskjærende forbedring på alle måter; hjærteskjærende fordi prisen knapt er for folk flest – selv om de selger bilen.

Jorma Koski sine kabler var også "bedre" på flere parametre enn vår referanse Valhalla, men jeg innrømmer at jeg ikke var særlig opptatt av HVOR mye bedre disse var . Jeg vurderte, arrogant nok, disse flotte kablene nærmest som en kuriositet på det skandinaviske markedetet grunnet prisen. Jeg fikk imidlertid ny respekt for lydkvaliteten da jeg hørte den balanserte signalkabelen i gruppetesten beskrevet lenger bak i bladet!

Bertram kablene så jeg for første gang på siste Horten-messe, men fikk aldri hørt dem. Jeg visste heller ikke hva de kostet! Og fikk bakoversveis da jeg fikk greie på prisen av den norske importøren High-End. Men da hadde jeg allerede lovet å lytte på dem...

Og allerede på high-end messen i Munchen fikk jeg en forsmak før jeg fikk koblet de opp i eget referanseanlegg. For der hadde Europadistributøren Audionord en stand med Magnepan høyttalere som de også distribuerer. Men det låt bare sånn der med et internasjonalt kjent kabelmerke. Dagen etter hadde man skiftet til Bertram sølv. For en fantastisk forbedring! Det var selvsagt en heldig match, men neppe

En kunstform, simpelthen!

Og utseendet på Bertram er da også en form for visuell kunst; enten det er som høyttaler- eller signalkabel - da konstruksjonen ser ganske lik ut. Men lyden er, som vi opplever den, ganske så forskjellig fra vår egen referanse Valhalla. Dette selv om førsteinntrykket fra Munchen kunne tyde på noe annet. Lydmessig likner Bertram kabelen faktisk mye mer på Supra Sword med dennes ganske mørke lydbilde som likevel slipper frem krispe detaljer i rikt monn. Problemet med et mørkt klangbilde er at mange opplever dette som "mindre oppløst" enn en lysere klangbalanse. Enda verre; mange opplever at en mørk klangbalanse struper dynamikken, et problem jeg selv har vært inne på i

forhold til de rimelige standard Supra, hvert fall den gamle typen jeg i sin tid jobbet med.

MUSIKK ELLER HI-FI?

Jeg må derfor skynde meg å tilføye at både undertegnede og resten av Fidelity-gjengen totalt sett mener at det komplette settet fra Betram er det "beste" vi hittil har opplevd i stua, men altså ikke helt uten kontroverser med viktige parametre. Vår påstand er likevel at mange av de litt "tvilsomme" parametre på Betramkabelen, simpelthen er et noe uvant resultat av langt mindre gnell og hissige forvrengningsfenomener enn vanlig. Og etter en smule nøling, innrømmer de fleste av oss at lyden minner mye mer om

levende musikk slik vi opplever den i konsertsalen, enn hva vi er vant til fra en typisk hi-fi anlegg!

Dette er ikke et enestående fenomen; noe av det samme skiller mellom Valhalla og Odin. Og det samme har skjedd med høyttalere som de siste par årene har løst noe av problemet i toppen med langt bedre diskantelementer. Det typiske hi-fi gnellet i toppen er betydelig redusert. Men så lenge ALLE høyttalere låt like gæærnt, hørte vi knapt problemet....

Det blir også litt som å rette opp et vaklevorent bord; etter å ha justert lengden på det ene benet som tydelig var for langt, oppdager man at også en eller flere av de andre beina må justeres en smule før bordet står helt støtt og i water. Og tro om ikke mange balanseteknikere nettopp "justerer" klangbalansen for å kompensere "feil" i eget monitorutstyr, enten det er fra høyttalere eller kabler...

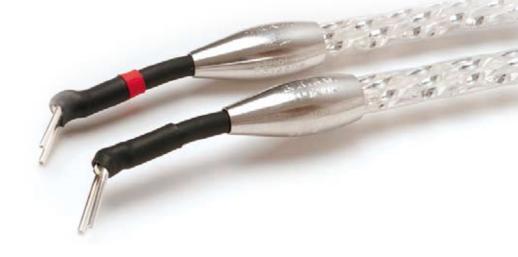
Dette er årsaken til at vi i Fidelity benytter en rekke ulike musikkformer, innspillinger og platemerker når vi evaluerer et produkt. For plateinnspillingene har minst like mye av sin særegne personlighet, ikke minst med hensyn til klangbalansen, som ulike rom og ulikt utstyr. Derfor mener vi at et "typisk" snitt av eksisterende plater av ymse teknisk kvalitet, er det eneste fornuftige utgangspunkt for en evaluering av utstyret. Selv om kanskje mange av platene egentlig er "feil"? ▶

LYDEN AV BERTRAM

Mens Valhalla går dypt, men opplagt har problemer med å slippe igjennom nok strøm til den berømte/beryktede mellombassen som dermed blir en anelse anemisk, så oppleves Bertram som mye fyldigere nedover. Og dette solide musikalske fundamentet er noe av forklaringen på at Betram-systemet generelt oppleves mørktklingende.

Den største lydforskjellen er likevel i øvre mellomtone hvor klangbalansen på Bertram muligens er litt mer tilbakeholden. Jeg tror imidlertid dette mer er et psykoakustisk fenomen fordi Betram har mindre forvregninging enn Valhalla i dette området! Og det må presiseres at Valhalla uansett er blant de beste på markedet når det gjelder renhet og mangel på støy...

Men det er alt som er BORTE av vante lydfenomener på Betramkabelen som kan forvirre både nybegynnere og mer viderekommende; for her er det fjernet så mye tilvent støy, at man simpelthen lurer på om også musikkinformasjonen er redusert. Og dette går også på den dynamiske troverdigheten løs. For man hører helt klart at det ikke bare er klangbalansen som er uvant. Her er også dynamiske forløp som oppleves helt forskjellig fra det tilvente. Det er såvisst krispe detaljer med gnistrende attakk, men også en uventet forsiktighet andre steder. Det synes opplagt at dette har med den forbløffende reduksjon av støy å gjøre; harde lydkanter vil alltid oppleves som friskere i attakket enn en mer naturlig klang av tre, grisetarmer og harpiks. Men

det krever litt tilvenning, og man må alltid kunne spørre seg: Har tannlegen renset litt for godt?

MUSIKALSK TROVERDIG

Svaret er knapt entydig. Men desto mer man venner seg til lydbildet, desto mer opplever man at det hele låter veldig musikalsk og troverdig. Dette selv om man noen ganger synes at noe av attakket på pianoet synes redusert og nærværet på vokalister er litt distansert i forhold til orkestermiksen. Men dette er bagateller i forhold til opplevelsen av et helt enestående organisk lydbilde med en fyldig og litt karamellmyk akustisk ramme om superkrispe detal-

«Opplevelsen av et helt enestående organisk lydbilde...»

jer. Og et fenomenalt stort rom hvor man kan vandre ubesværet mellom artistene som er holografisk som spikret til sin rette plass i det enorme lydbildet.

Dette låter typisk rørlyd (ikke skrik, jeg hører protestene), selv om referanseanlegget i dette testoppsettet kun var transistorbasert, inkludert den innebygde forforsterkeren på EMMlabs CDspiller. Totalinntrykket av det hele minner veldig mye om vår store opplevelse med den halvmillion kroner riggen til Esoteric. Men dengang med DP A-1 forsterker og B&W 801 høyttalere. Nå har vi skiftet til EC NEMO og Respons Dimension, men likevel er det lyden av Betramkabelene – og da i positiv betydning – som drar lyden det siste strekket mot noenlunde det samme musikalske Nirvana.

Dengang var det ikke bare det beste de fleste av oss hadde hørt i vante omgivelser; det var det beste mange av oss hadde hørt i det hele tatt! Og nå opplever vi et par kabler som drar et ulikt, men likeverdig anlegg mot den samme storslåtte musikalske opplevelse.

DYRT OG DISKRET

Bertram sølvkabler i signalveien og til høyttalerne betydde en forvandling av lydbildet som de fleste normalt vil tro krever enn betydelig oppgradering av en eller flere av komponenetene i det eksisterende anlegget. Selv om klangbalansen går mot det mørke, og dermed i de fleste ører låter mindre "oppløst", er det tydelig det motsatte som skjer med Betram kabelen; det blir forbausende levende og naturlig ikke bare i det sedvanlige øvre mellomtone og diskantområdet, men også i øvre bass og mellomtone. Mye av denne opplevelsen av naturlighet og tilstedeværelse tror jeg skyldes en ekstrem hurtighet i lydgjennomgangen. Her er det ingenting som henger.

Bassen er generelt fyldigere og gir et mer solid fundament til musikken enn på våre referansekabel Valhalla, inkludert denne tilnærmet "rørklangen" som er en bitteliten smule romantisk med en slags halo rundt seg, (noen vil kalle det den typiske lyden av annenharmonisk forvrengning). Men som så absolutt har en kjerne av tyngde og fasthet. Men først og fremst er det mer kropp og fylde i mellomtonen som låter besnærende organisk når dette ligger i opptaket i for eksempel stemmer, men samtidig gnistrende krispt og detaljert både i mellomtonen og oppover.

Diskanten er et ikketema. Vi snakker om borgerskapets diskrete sjarm, det låter simpelthen diskret dyrt og uprangende. Her er det akkurat så mye klasse som man forventer; rommet er fornemt opplyst som av varme glødelamper i motsetning til det grønngule og sterile neonlyset i taket i rimeligere settinger. En nærmest gylden klang; på grunn av eller på tross av alt sølvet?

Det mest frapperende er likevel det fenomenale rommet, en tredimensjonalitet som både med hensyn til størrelse og presis holografi er nærmest spøkelsesaktig.

KONKLUSJON

Betramkablene gjør noe med lyden i anlegget som imponerte både undertegnede og samtlige i testpanelet på tross av den høye prisen. Alle opplevde også signalkabelen som den beste i den påfølgende gruppetesten! Likevel tror vi at høyttalerkabelen om mulig er enda bedre i forhold til konkurrentene. Men viktigst; vi støtter etter denne testen påstanden om at en kabel er minst like viktig som alle de

andre komponentene i anlegget!

Riktignok finner du i en annen artikkel i dette bladet et eksempel på at en annen forsømt komponent, nemlig forforsterkeren, kan være en minst like effektiv oppgradering pr. krone, men det forandrer ikke det faktum at en signal- og høyttalerkabel fra Betram kan være en fornuftig oppgradering for de med et allerede helt topp anlegg. Og er det litt lyst og aggressivt, typisk for altfor mange anlegg, så er det enda mer å hente!

En annen fordel med å forsøke oppgradering med kabler, er at disse er lette å transportere og enkle å teste i anlegget. Men selv med full returrett (og det bør du uansett ha!) kan det likevel lett koste deg dyrt!

Fordi anlegget ditt kan være verd det...

Pris: Bal. sølv signalkabel ca. kr 48.000 (1 m) Sølv høyttalerkabel ca. kr 149.000 (2x3m)

Importør i Norge: High End Internasjonal distr.: Audionord, Sverige

ANDRE MENINGER?

ANDERS ROSSNES:

Så deilig og organisk lyd. Og så megasvart stillhet mellom transientene. Bertram høres først ganske mørk ut, men alle detaljer er der. Her mangler ingenting. Og når cresendoet kommer...

Diskanten er utrolig oppløst, men så gullende ren at man kan oppleve den litt reservert. Også nivået lurer deg; her kan man dra på så mye høyere enn vanlig simpelthen fordi det aldri låter hardt og aggressivt. Det hele er totalt uanstrengt med masse forvrengningsproblemer og irriterende støy som man trodde skyldtes opptak, spiller, forsterker og høyttaler plutselig ELIMINERT; på grunn av en ledning!???

Utrolig også hva denne kabelen gjør for musikaliteten i anlegget. Vi snakker ikke lenger om et godt hi-fi anlegg, vi snakker om et fremragende musikkanlegg. Rådyr selvfølgelig, men den kan så absolutt være verd pengene for mange.

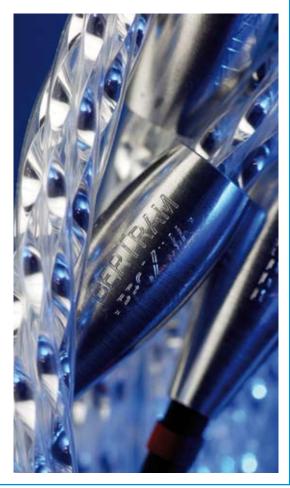
HÅKON ROGNLIEN:

Først legger man merke til den mørke klangbalansen. Men deretter blir man mest opptatt av den ekstreme gjennomsiktigheten i lydbildet! Men det er ikke den eneste kontradiksjon; her er også en herlig avslappet lyd som samtidig både er engasjerende og til dels dramatisk. Og dette absolutte fraværet av støy; også støy fra hva jeg trodde skyldtes helt andre ting enn kabelen. Og til slutt rommet; dette overgår alt jeg tidligere har hørt med hensyn til størrelse og holografisk presisjon kun ved bytte av en passiv ledning.

MEN, her mangler muligens også en smule utklinginging i presensnivået på grunn av en noe tilbaketrukket øvre mellomtone. Utvilsomt et aldeles glimrende kabelsystem. Men om det er verd pengene, lurer jeg litt på, gitt. INGEN kabel kan da være verd mange hundre tusen kroner?

TROND TORGESSKAR

Usedvanlig stort lydbilde. Usedvanlig ren lyd. Usedvanlig mangel på tradisjonell hi-fi opplevelse. Og usedvanlig holografisk presentasjon av artistene; totalt frigjort fra høyttalerne. Dog litt tørr og tilbaketrukket lyd i øvre mellomtone.

@@

Slanger i lyd

Kabler er like viktig som andre hi-fi komponenter, og signalkabelen mellom CD-spiller og forsterker er kanskje den viktigste av kablene, mener Fidelity. Vi lytter til noen av markedets aller beste, uten å kjenne hverken pris eller merke....

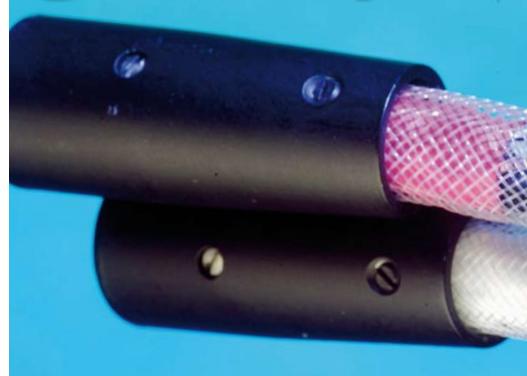
TEKST OG FOTO: KNUT VADSETH

i har i praksis erfart at kabler er like viktig for totallyden i anlegget som de tradisjonelt mer fokuserte komponentene som spiller, forsterkeri og høyttaler. Om dette gjelder like mye uansett kvalitetsnivå på resten av anlegget, er vi ikke helt sikre på. Og vi er langtfra sikre på hvor stor del av totalsbudsjettet man bør bruke på kabler.

Det viktigste med skriveriene våre, er da heller ikke å finne hverken den beste kabelen eller det beste kjøpet, men simpelthen å formidle våre praktiske erfaringer om kablenes store betydning for totallyden. Og siden det er lettere å låne hjem og prøve ut forskjellige kabler enn det er å slepe inn nye høyttalere eller forsterkere, så er det faktisk liten grunn til ikke å prøve selv!

TESTPROSEDYRE

Vi skulle gjerne testet samtlige kabler på markedet; balanserte og uabalanserte signalkablere, høyttalerkabler og ikke minst strømkabler. Vi begynte friskt å prøve å få en smule oversikt over markedet, og oppdaget at vi kunne ha stoff nok til flere årganger med Fidelity. Vi måtte velge, og valgte da å prioritere balanserte signalkabler nettopp fordi disse erfaringsmessig gir en god pekepinn om lydkvaliteter og særegenheter for merket. Og den viktigste biten er etter vår mening den første distansen mellom CD-spiller (EMMlabs) og forforsterker. Dette forutsatte en ellers oppløst og rimelig nøytral lydkjede, inkludert signalkabel mellom pre og effekt (ARC Ref 3+NEMO), høyttalerkabel (Til Respons Grande Dimension) og strømkabel som alle var de anerkjente

«Signalkabelen dreper ofte livet i musikken fordi vi ikke skjønner hvor mye den betyr for lyden. "Select" fra Kimber har mindre gift enn de fleste, og er et opplagt bestekjøp for oss high-endere»

og for oss så velkjente Valhalla fra Nordost.

Også når det gjalt signalkabler er markedet så enormt, at vi simpelthen måtte gjøre et utvalg. Og vi valgte i denne testen å plukke ut de merkene og modellene vi regnet med skulle være blant de "beste" internasjonale merkene uansett pris, men i lydduell med noen nye norske som vi har hørt mye om, og som i forhold er svært rimelige. Kunne vi detonere en bombe!

Likevel ble utvalget litt tilfeldig da vi simpelthen fant å måtte sette strek etter å ha grovsortert 8 kabler pluss referansen. At flere populære og anerkjente kabler ikke er med, skyldes simpelthen at de ikke var kommet inn på det tidspunkt vi avsluttet innsamlingen.

PRESTASJONSANGST

Selv om kabler er viktig og lydforskjellen som regel er lett hørbar, hadde vi selvfølgelig litt prestasjonsangst. Ikke mange blader setter seg selv i en såpass presumtivt pinlig situasjon. Ville vi høre meningsfulle lydforskjeller? Tross alt skiftet vi bare et kort kabelstrekk mens alt annet forble det samme. Og om det er riktig eller galt; vi har lenge hatt den oppfatning at balanserte kabler spriker mindre enn ubalanserte?

Å beskrive lydforskjeller mellom 9 ulike og helt ukjente kabler, er selvsagt ingen spøk. At samtlige skulle være av beste kvalitet i toppskiktet, atyder heller ikke så store lydsprik. Men at det hele lot seg avvikle på en kveld med entydige resultater, burde være bevis godt nok på at lydforskjellene er tydelige – og viktige!

Men før denne blindtesten med et lyttepanel på 4 erfarne skribenter, hadde redaktøren sjekket ut samtlige kabler over flere dager på forhånd med et betydelig større musikkomfang og med flere byttinger for å sammenlikne de ulike modellene. Og han kjente selvsagt

både merke og ca. pris på herlighetene. Redaktørens betraktninger er derfor basert på grundigere og mer dyptpløyende evalueringer, men til gjengjeld med mulighetene for å bli påvirket av både pris og andre ytre stimuli!

BEST FOR DEG

Forøvrig er det verdt å merke seg at resultatet av denne testen ikke nødvendigvis hadde blitt identisk om man hadde testet kabelene i et annet oppsett i andre lokaler og med andre musikkeksempler.

Likevel vil vi bemerke at det til tross for forskjellige testprosedyrer var det kun i ett tilfelle at man var uenig om kvalitetsrangering. Og det gjaldt rekkefølgen mellom den tredje "beste" og fjerde "beste" på lista. Men siden din smak, dine behov og din musikk er annerledes enn vår; så vil det viktigste med denne testen være våre felles forsøk på å formidle de lydinntrykk disse kablene gav oss. Og så får du titte på prisen å se om du vil ha det "beste", eller er kjempefornøyd med at gærningene betaler all moroa for å prøve ut grenser, mens du velger den rimeligste kabelen i denne high-end gruppen. Og som uansett spiller fremragende i forhold til typiske billigkabler.

TRANSPARENT REFERENCE:

Referansen

Denne gamle sliteren kostet engang en liten formue og er etterfulgt av en rekke "forbedringer". Men tross mindre skrukker i lydbildet, låter den fremdeles dynamisk og storslagent!

'i trengte en bra kabel til å justere oss inn på, og jeg valgte derfor den minst 15 år gamle toppmodellen til Transparent Audio, den første superkabelen som selvsagt var vanvittig kostbar, men som dengang for 15-16 år siden overbeviste meg om at dette simpelthen var en nødvendig investering. I disse dager benyttes kabelen i kinoanlegget med godt resultat, mens den mer homogene og enda mer oppløste Valhalla har overtatt i referanseanlegget.

Likevel var det med undring jeg hørte hvor god denne gamle sliteren fremdeles var. Her manglet en smule av homogeniteten og glattheten i mellomtoneområdet som vi kjenner fra nyere

high-end kabler, med basstrøkket, storheten, dynamikken og simpelthen den avgjørende viktige "gøy" faktoren, var upåklagelig. Valhalla oppleves nesten kjedelig prektig i forhold. Uansett er denne kabelen et godt eksempel på at topp kvalitet, som kjærlighet, aldri ruster, og at den er etter 15 år fremdeles en fremragende kabel på høyde med det aller meste på de fleste områder. Og kanskje til og med mye morsommere enn de fleste nykommere på tross av litt rynker og knirk i mellomtonen! Mener jeg...

Men Jan var ikke like happy; og mente at på tross av et stort lydbilde og krispe detaljer oppover, så var den litt for avrundet og sedat nedover sammen med antydningen av en litt sløret mellomtone. Også Trond mente at den var litt "matt" i toppen, men med nydelige klangfarger og stoisk ro. Håkon syntes også at den var behagelig og harmonisk og med betydelig skyv nedover. Og at den hadde bra dynamikk og flott klang. Anders var imponert over rommet og det nøyaktige fokus og plassering av artister og instrumenter i det store lydbildet, samt den flotte bassgjengivelsen.

Men dette var bare en forpostfektning for å justere oss inn til de nyere superkablene...

Antatt brukpris: kr 5.000 for et pent eksemplar?

NORDOST VALHALLA:

Homogen og oppløst

Da Valhalla ble sluppet på markedet opplevde vi den sjelerått kostbar. Nå er prisen plutselig midt på treet...

vor viktig er det egentlig å bruke samme kabelemerke gjennom hele lydkjeden?

Selv har jeg en pragmatisk oppfatning av å la ørene bestemme, og har aldri opplevd noe synergieffekt med like signalkabler og tilsvarende merke høyttalerkabel. Har andre argumenter for noe annet, så står Fidelity sin brevspalte til disposisjon!

Uansett var jeg litt urolig for at det kunne bli rått løp når vi nå testet ut Valhalla i et ellers komplett Valhallasystem. Og både undertegnede og test-

panelet hørte umiddelbart at her ble en overlegen oppløsning og homogenitet i lydbildet. Men Valhalla ble også litt prektig uten den dynamiske fandenivolskhet som et par, tre av de andre kablene fikk til. Vi synes simpelthen Valhalla i denne sammenhengen manglet litt "schwung". Dette må uansett gå på kontoen for ren synsing og personlig smak og behag.

TESTPANELET

"En anelse glattere, fastere og strammere i lyden enn referansen, men mindre dynamisk og med en litt mer antrengt topp ved cresendi", mener Håkon. Men

Jan mener at her er mindre sløring, bedre artikulasjon, krispere transienter og større rom.

Ikke så mye skyv som på den første, men like kropplig og samtidig mer åpen og luftig og et rom stort som en flyplass", noterer Trond seg. Anders merker seg en veldig korrekt klangbalanse med stram dypbass samt god bredde og fokus på lydbildet, men mener til forskjell fra Trond at tredimensjonaliteten og dybden ikke er fullt så imponerende som på referansen.

Pris: kr 29.990 for 2 m Imortør: SoundGarden

@@

JORMA PRIME:

Drama!

Ikke fullt så homogen som Valhalla og ikke fullt så viril som Transparent referanse, men ekstremt ren og støyfri med mye av det beste fra begge. Og i tillegg gnistrende dramatisk!

ette er den dyreste kabelen i denne testen og den har noe unike egenskaper med en kombinasjon av oppløsning, homogenitet, rom, dynamisk kontrast og mangel på støy som den er alene om. Men mens forskjellene fra de beste av de andre ikke er dramatiske, så kan prisforskjellen være det. Men elsker du Barolo vin, så hjelper det deg lite at mange mener du får mer for pengene med en Chilensk pappvariant.

IMPONERENDE

Selv ble undertegnede litt overrasket og ikke lite imponert over denne svenske, håndlagde kabelen i forhold til presentasjoen av denne og konstruktør Jorma Koski i Fidelity nr.28. Dengang opplevde jeg kabelene nærmest som en

kuriositet på grunn av prisen, og var mer enn fornøyd av å kunne konstatere at den i flere sammenheng var "bedre" enn vår Valhalla referanse. Jeg så knapt noen grunn til å bestemme presist hvor MYE bedre. Jeg forutsatte at de som var interessert i denne kabelene, uansett hadde en litt annet forhold til penger enn meg.

I mellomtiden er referanseanlegget bedre på flere punkter, inkludert en ny CD-spiller som vi skriver om i dette bladet. Og jeg har stadig opplevd at jeg har foretrukket nettopp Jorma mellom spilleren og forsterkeren ved en rekke anledninger, også i forhold til vinneren av denne gruppetesten. At dette delvis kan skyldes min kunnskap om prisen pluss det flotte utseende på denne kabelen, vil jeg benekte (selvsagt), men overlater eventuelle slike tanker til leseren.

Men hva sier testpanelet?

TESTPANELET

Anders Rossness:Oi, for et drama! Her er det musikalsk intensitet og nerve fra første tone! Lydbildet er også større både i bredde, dybde og høyde. Lyden er tett og fin, men litt lett nedover i dypbassen. Men på alle andre måter så aldeles nydelig...

Trond: En anelse mørkere, men uansett særdeles lettflytende og med glimrende struktur og substans. Ro

og dynamikk i skjønn forening, god sammenheng og masser av harpiks fra felestrengene.

Håkon: Litt motstridene opplevelser av denne; glimrende oppløsning i særlig øvre mellomtone men også litt lukket nedover og generelt litt mattere og mer kaotisk enn de tidligere.

Jan: Storslagent og samtidig lettflytende og uanstrengt. Flott dynamikk med glitrende cresendoer sammen med ro og naturlig feleklang uten hardhet. Ikke fullt så stram nedover som forrige.

Pris: Ca kr 100.000 Importør: AudioRoyal A/S

CELIUS OBLIVION:

Lettflytende

Norske Raymond Celius er tilbake med et high-end kabelsett som er moderat priset da en svensk bedrift med ny teknologi har klart å fremstille de isolerte kordellene maskinelt. Men testpanelet vet verken navn eller pris på denne testens rimeligste...

lott lyd, stort og dypt med flotte, naturlige instrumenter med mye treverk og harpiks i felene, generelt tørrere og strammere nedover enn de tidligere kablene. Denne er det simpelthen lett å like", mener Anders Rossnes fra testpanelet om denne rimelige norske kabelen i udiskutabel high-end klasse.

MADE IN VALDRES

Vi i Fidelity kjenner Valdresingen Raymond Celius fra tidligere forsøk med kabler og ulike nettrensere, blant annet med bruk av ferittpulver bakt inn i solide strømpadder for å redusere nettstøy. Vi vil ikke påstå et effekten var dramatisk, men reagerte da bladet High Fidelity beskyldte Celius for svindel etter at de hadde gjennomlyst strømpadda med et billig gjennomlysningsapparat uten- bokstavelig talt- å se skyggen av noen komponenter.

Det vi derimot ikke betvilte, var de danske testeres påstand om at man heller ikke kunne høre forskjell i lyden- Men da det danske og norske strømnettet er ganske ulikt, fantes det en rekke fornuftige forklaringer på at ferriten gjorde mindre nytte i Danmark enn i Norge. Forøvrig er slike ting som nettfiltere vanskelig å vurdere da støy på nettet forandrer seg både etter tid på døgnet og tid av året, og dermed D

enkelte ganger er et hørbart problem, andre ganger slett ikke, uansett bruk av filtre.

EGEN ARTIKKEL

På grunn av sykdom har Celius i en periode vært fraværende fra markedet, men vi stilte oss positive til å teste ut hans nye kabelsystem med balanserte og ubalanserte signalkabler, høyttaler-kabler og selvfølgelig strømkabler. Undertegnede tenkte å skrive en full test i dette bladet, men oppdaget at Trond Torgnesskar allerede hadde prøvd kablene i eget anlegg, og lot han skrive en "second opinion".

Artikkelen var imidlertid såpass god -og dyp at vi velger å trykke Tronds artikkel annet sted i bladet. Og det uten "andre meninger?" enn at både høyttaler- og signalkabelen rett og slett er rimelig nøytral, lettflytende og nøktern; og med bare en smule mangel på drama og størrelse som litt mindre imponerende enn de aller beste- og til dels mye dyrere...

Men nå lar vi Trond først beskrive hva han hørte i gruppetesten, uten å vite hva det var- og tydeligvis uten å kjenne igjen noen spesielle særegeneheter:

TESTPANELET

Trond Torgnesskar: Denne kabelen er homogen og nøytral uten at noe stikker seg ut i lydbildet. Mellomtonen er ørlite mørkere enn forgjengerne, men med imponerende god og kjapp bass. Felene har all den harpiks og struktur vi kan ønske, men dybdeperspektivet er litt grunnere enn de beste hittil.

Håkon mente at Celiuskabelen ikke var fullt så stram nedover som et par av de andre, men hevder at den låter ubesværet ved høye lyddtrykk, er harmonisk og generelt uangripelig i sin evne til å gjengi musikk. Jan melder til slutt at her er upåklagelig dybde og romopplevelse, at man opplever å være tett på utøverne og at det forøvrig er lite å bemerke av negative ting.

Og det mener vi i Fidelity må være veldig positivt i forhold til prisen!

Pris: kr 8.000 for 1m Produsent: Oblivion Tech. AS, Fagernes

BERTRAM PROXIMA SØLV SIGNALKABEL:

Beste lyd!

I løpet av sekunder var det full hakeslepp på 4 erfarne lyttere som ikke helt skjønte hva som traff dem; den beste lyden fra det velkjente referanseanlegget som de noensinne hadde hørt!

i har en full artikkel om Betramkablene lenger fremme i bladet, så vi skal raskt gi ordet til testpanelet. Men før denne gruppetesten var Bertramartikkelen allerede skrevet. Og jeg antok at høyttalerkabelen i dette tilfelle var enda viktigere for lyden enn dette ene strekket med balansert signalkabel.

Derfor fryktet jeg at de fremragende

kvaliteter jeg hadde hørt med dette kabelsettet ikke skulle slå helt igjennom på gruppetesten. Og med alle de komplikasjoner og generell usikkerhet dette måtte medføre; både for oss og for leserne. Vi hadde tross alt lagt hodet på blokken og utropt Bertram til den beste kabelen vi hittil hadde hørt. Og vi hadde slett ikke fordømt det hele som svindel; tross den ekstremt høye prisen. Dette var ikke amalgam, men rent sølv å se på og rent gull å lytte til! Mente undertegnede før den nådeløse blindtesten...

Men det tok bare sekunder fra vi hadde satt på den vanlige Ravelvalsen før 4 par haker datt ned på knapphullet og 4 åpne munner og 8 videåpne øyer stirret undrende på redaktøren; hva traff oss rett i følelselivet?

TESTPANELET:

Håkon: Rom! Farger! Liv! Relativt mørk i klangbalansen på grunn av et forsiktig presensområde, men glimrende kontroll og masser av plass til et lyd-panorama hvor artister og instrumenter oppleves i full størrelse. Den klart beste så langt. Jan: Dagens hittil beste på tredimensjonalitet og dynamikk. Og samtidig MEGET gjennomsiktig og absolutt uten slør. Og med en fremragende "renhet" i lyden med fravær av en rekke sedvanlige urokilder. Alt holdes på plass med eksemplarisk ryddighet.

Anders:Nå snakker vi musikk, ikke teknikk! Romantisk og litt mørk, men detaljert og med et utrolig finkornet og ekstremt detaljert lydbilde. Et grandiost lydpanorama i enorm bredde, dybde og høyde. Jeg vil ha mer, mer, mer...

Trond: Hvilken innsikt; et åpent panoramavindu rett inn til musikken! Og hvilket storslagent rom og hvilken ekstrem presisjon i plassering både i bredde og dybde. Og hvilken dynamikk! Musikken oppleves forbløffende fri for støy og fysiske begrensinger.

Bertram signalkabel ble til slutt vurdert som "beste lyd" av 3 av 4 i testpanelet.

Pris: kr 48.000 for 1m Distributør i Sverige og Danmark: Audionord Forhandler i Norge: High-End

Transparent Bal. Music Link Ultra:

Beste kjøp?

Dette er en "lavpris" kabel og med hele 5 dyrere og presumtivt bedre kabler over seg i kabelserien til amerikanske Transparent Audio. Men lyden er sjokkbra, selv i forhold til vår eldre referansekabel fra samme firma. Beste kjøp?

elv med en smule rynker midt i mellomtonen på den gamle referansekabelen min fra Transparent, var jeg forbløffet over hvor bra den gamle favoritten fremdeles er. Det gikk rykter om at de nye modellene fra Transparent generelt var minst på høyden, selv med sine "budsjett" versjoner. Det er jo dette vi alle håper på; at de seriøse aktørene makter å produsere stadig rimeligere uten å tape kvalitet, samtidig som de prøver ut nye grenser med enda bedre lyd for de som til enhver tid måtte ha råd til det aller beste.

Jeg ønsket derfor å få tak i en modell et trinn eller to ned fra firmaets aller beste for å se om dette holdt stikk. Men den nye importøren Norsk Audio Teknikk, måtte innrømme at han enda ikke hadde våget å ta inn high-end serien, og derfor hadde "folkemodellen" Music Link Ultra som beste kvalitet. Riktignok var prisen rundt 20 K, slett ikke særlig billig for en signalkabel, men

uansett rimelig for en "ekte" Transparent som også ser ganske elegant ut.

Det var likevel helt uventet at kabelen ikke bare skulle minne om den mye dyrere referansen, men med hensyn til renhet, ro og orden var entydig bedre. Og helt fri for den smule "kanter" i lyden vi kunne oppleve med den gamle. Forøvrig var dynamikk, dypbass og ren spilleglede helt på høyde med referansen. Ved testen av EMMLabs nyeste CD-spillere, ble det stadig oftere at jeg valgte denne rimelige Transparent Ultra sammen med Jorma og Bertram Jeg opplevde alle disse temmelig likeverdige i lyden, men en smule forskjellige på visse parametre.

Men ville testpanelet oppleve denne på samme måte, og ville de klare å høre likheten med den første kabelen?

Pris: kr 20.400 Importør/forhandler Norge: Norsk Audio Teknikk.

TESTPANELET:

Håkon: Denne er minst på høyde med referansekabelen med enormt rom og nydelig instrumentklang. Organisert og elegant , dynamisk og med veldig bra dypbass. Og så lettflytende og glatt i lyden uten mothaker av noe slag. Helt på høyde med nr. 4 (Bertram) på det aller meste utenom størrelse som bare er XL, ikke XXL som på denne.

Jan: Glimrende mikrodetaljering, ingen sløring og presise og særdeles ryddige transienter uten flising. Ikke den som graver dypest, kanskje, men særdeles ryddig og med veldig troverdig presentasjon av artistene. Strålende dynamisk tross et klangmessig litt tilbakelent lydbilde. I mine øre låter den enda bedre enn nr. 4.

Anders: God utsikt gjennom et stort panoramavindu med betydelig innsikt til musikere og artister i en troverdig akustisk setting. Rommet er simpelthen fabelaktig flott og nærværende. Samtidig er lyden frisk og velopplagt med krisp diskant, men kanskje litt for mye fres i cresendoene? Men nestbest så langt etter min smak.

Trond: Mørk klangbalanse, men likevel med masser av luft mellom stemmer og instrumenter i et stort og presist rom. Her er både drama og ro og en fenomenal oppløsning, pluss en krisp topp som kan bli en smule heftig. Tror bare kabel nummer 4 er "bedre" enn denne her, i hvert fall så langt...

Kimber Select KS1021:

Luftig pastell

Uten å låte hverken tynt eller trangt, er lydbalansen på denne kabelen usedvanlig lett, åpen og luftig. Det gikk rett hjem hos testpanelet.

eg må innrømme at man lett mister fokus på pris når man evaluerer såpass mange glimrende kabeler som her. ALLE er bra, men 3-4 av dem skilte seg raskt ut som de aller "beste". Jeg skriver dette superlativet nesten konsekvent i anførselstegn fordi dette ikke er noen matematisk eller objektiv sannhet, men alltid basert på en rekke til dels motstridene parametre som utvilsomt har elementer av ren synsing. Uansett; Kimber var hele tiden vurdert blant de 4 beste både av undertegnede og testpanelet. Men i jakten på "best lyd", glemte jeg hvor billig denne kabelen er i forhold til de håndlagde superkablene, inkludert Transparent.

Det at den på mange måter var lettere og luftigere enn alle disse, men

aldri anemisk, var en særegenhet som slo begge veier. Og at den også manglet litt macho Krell-trøkk i dypbassen, vurderte jeg nærmest ubevisst som et lite minus. Ubevisst fordi bassen faktisk var veldig homogen og bra, men uten noen "imponatorfaktor" der nede som flere enn kollega Tore Dag Nilsen vil være glad for å slippe. Men uansett kom denne kabelene inn som en god nr. 4 i mine vurderinger. Den billigste av konkurrentene koster mer enn dobbelt så mye. De to andre 10 ganger så mye! Og ingen av disse hadde noen bedre oppløsning og luftighet i den kritiske mellomtonen. Enda et typisk "Best Buy"?

Pris: kr 9.990,-Importør: NCMS

TESTPANELET

Anders: Veldig imponerende, men med en litt lysere klang enn de andre. Dette spesielt i forhold til min favoritt nr. 4. Men frisk og vital med en lekker organisk lyd og utmerket bass. Meget bra!

Jan: Stort og lekkert lydbilde med utmerket kropp og bra fylde i mellomtonen. Fremragende feleklang uten antydning til stål og betong, men en deilig naturtro og organisk klang med fremragende detaljer.

Håkon: Litt ekstra fokus på nedre mellomtone, noe som gir en varm, behagelig og ganske lekker lyd. Lett og forsiktig i presentasjonen, men med en rik klangstruktur. Men den er også helt fin ved større lydpanoramaer og mer brutal kraftutfoldelse. Et veldig trygt valg for de fleste, vil jeg tro. Den gjør i grunn det meste i skala fra veldig bra til kjempebra!

Trond: Masse positivt å si om oppløsning og luftighet i særlig mellomtonen. Men den mangler muligens litt trøkk nedover, noe som kan høres gjennom et så stort musikksystem som Fidelity har som referanse, men som nok har mindre betydning i litt mindre systemer.

Eccofisk Mambo AG:

Olja lyn!

Rolf Blomvågnes håndlager denne kabelen med tykke kordeller av rent sølv og med sølvbelagt Neutrik XLR. Mye luft rundt lederne og lav kapasitans kan også medvirke til lettflytende og hurtig lydgjennomgang. Lyden går simpelthen som olja lyn!

enne relativt rimelige highend kabelen er en del av et komplett sett kabler vi har fått fra produsenten Rolf Blomvågnes fra Rong. Vi regner med en grundig gjenneomgang av disse i neste blad, men tok ut den dyreste kabelen i serien for å la den prøve seg mot noen av markedets beste i denne gruppetesten.

Og selv om prisen er den laveste, sammen med den andre norske, så var det liten tvil om at denne sølvkabelen klarte seg godt sammenliknet med disse. Og, igjen sammen med Oblivion, hadde den mindre "parfymert" lyd enn de andre, om man kan uttrykke det slik om det ganske fyldige, men nøkterne lydbildet med god fokus på grunntoneområdet. Dynamikken er god, romopplevelsen skiller godt mellom akustikken og direktlyden fra artistene. Lyden flyter glatt og uhindret med betydelig hastighet og oppløsning helt uten kanter i lydbildet.

Det kan virke som kabelen ikke er like kritisk på innspilling som Celius sin liktprisede variant. Sistnevnte ble, som Trond forklarer i sin test, klart bedre etter uendelig lang innspillingstid, noe redaksjonen bare delvis makter for testede produkter. Blomvågnes mener at hans kabler IKKE skal brennes inn på dertil egnede rigger da dette er gjort på forhånd. Men også han mener at kabelen blir bedre etter noen dagers bruk(?).

Pris kr 8500,www.eccofisk.no

TESTPANELET

Trond: En glimrende miks av åpenhet og substans, noe man bare kan oppnå med betydelig hastighet, glimrende oppløsning, uklanderlig dynamikk og et lettflytende og ekstremt finkornet lydbilde. Ikke så "imponerende" som noen av de andre på enkelte parametre, men ærlig og nøktern. Og helt uten noen egentlig svake sider!

Jan: Romantisk og smektende med litt mangel på dynamisk kontrast i bassområdet. Men forøvrig detaljert, støyfri og ren og med et stort lydbilde som fyller godt i stua.

Håkon: Frisk og frekk! Stort rom, strålende innsyn, flott engasjement. Men litt rotete når det virkelig tar av. Men bra trøkk nedover.

Anders: Ligner litt på nr. 3 med lekker og lett lyd som er lett på tå, men med enda litt mer trøkk nedover. VITAL er nøkkelordet som inkluderer gode transienter og flott bass.

